

EMPATIJA IN POČUTJE OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI V RAZREDU

Brigita Pinter, prof.def.

Razlaga besede EMPATIJA:

1.razlaga: Empatija je "zmožnost razumevanja človeškega bitja in sposobnost sočustvovanja".

2.razlaga: "Empatija je čustvena sposobnost, ki nam omogoča, da se na druge odzovemo na smiselni, nežni in skrben način."

Vsi smo že imeli slabe dneve in jih bomo gotovo še imeli. Težave v službi, z zdravjem, z odnosi - ljudje nas razočarajo, izdajo, sanje se nam ne uresničijo. Zato ni težko razumeti sočloveka in mu reči, da ga razumemo. "Joj, kako hudo ..." Morda poskusimo sočutje poudariti še s tem, da začnemo govoriti o lastnih težavah in poudarimo dejstvo, da "imamo vsi probleme". Prepogosto zaključimo celoten odziv s priljubljenimi frazami, kot so: "pozabi", "bo že prišel drugi" in "bodi vesel, da si vsaj zdrav", ki med vrsticami lahko povedo, da nam je dovolj poslušanja ali pa, da človeka niti ne moremo posebej dobro začitati ali se vanj vživeti. Zaključimo, da ni tako hudo in rečemo še kaj o vremenu, dopustu ali športu.

Empatija pa je več kot le razumevanje in sočustvovanje. Iskreno preživet čas je namreč pogosto največ, kar si lahko podarimo.

Kako se empatije naučimo?

Določene raziskave sicer dokazujejo, da so za empatijo odgovorni geni, vendar se jo je možno priučiti, jo razviti.

Preprosti načini razvijanja empatije:

- smo radovedni, postavljamo vprašanja,
- smo odprte glave/uma, da bodo nove informacije lahko dotekale
- povečamo zavedanje sveta okrog sebe in izkušanje občutkov

Empatija- (Jesper Juul)

Sigmund Freud, utemeljitelj psihoanalize, ni verjel, da so novorojenčki zmožni empatije, temveč je menil, da so do kraja egocentrični in da jih vodi izključno nagon.

PRIMER:

Petletna deklica je s starši morala pobegniti od doma in vse, kar je vzela s sabo, je bila modra kapica. Nekega dne je kapico izgubila in starša sta deklico tolažila, toda zaman, bila je neutolažljiva, dokler ni neki drugi petletnik mirno položil ročice na njeno ramo in rekel: »Nekoč sem izgubil avto.« Kdo drug bi lahko rekel: »Pa daj no, saj je bila samo kapica. Reci mami, naj ti kupi novo.«

Kaj je pokazal deček? S tem je pokazal oboje, tako sočutje kot empatijo.

PRIMER:

Liza sedi v peskovniku in se igra s kanglico. Mojca pokaže zanimanje za kanglico in bi jo rada vzela, ampak Liza ji ne pusti. Mojca začne jokati.

Kaj naj stori Liza? Kakšen je tradicionalen odziv?

Toda v takšnih situacijah se pogosto zgodi, da se odraslim nesrečni otrok zasmili, zato zahtevamo, naj mu drugi ustreže.

Ali je to sočutno dejanje ali dejanje razuma?

POČUTJE OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI V RAZREDU

Počutje otroka oziroma učenca v razredu, ki ima težave na različnih področjih učenja, funkcioniranja ali vedenja, je težko opisati z besedami ali razlagati s teorijo, ki temelji na

znanstvenih dokazih. Dejstvo je, da se učenci, ki ne zmorejo šolskega programa zaradi različnih vzrokov v šoli slabo počutijo, kar se še bolj odraža na njihovem vedenju, samopodobi in funkcioniranju ter uspešnosti posameznika.

Učenca lahko podpremo tako, da:

- ga povabimo na pogovor po uri;
- upoštevamo njegovo mnenje, predlog;
- mu damo več možnosti, da se npr. izkaže ali popravi oceno ali popravi škodo;
- mu damo možnost, da se izrazi;
- opazimo napredek ali njegov trud;
- se ga dotaknemo, pobožamo;
- ga pogledamo, mu neverbalno pritrdimo;
- izrazimo naklonjenost, razumevanje ali zanimanje;
- se držimo pravil;

Z igro lahko zadovoljujemo naše potrebe po znanju, ustvarjalnosti in sodelovanju, hkrati pa se učimo in nadgrajujemo naše sposobnosti in znanja, razvijamo tekmovalnost in vztrajnost, učimo se izbiranja med različnimi možnostmi in sprejemamo posledice naših odločitev, sprejemamo skrb za dobro drugega ter se v končni fazi soočamo z našimi čustvi, ki prihajajo na plan skozi doživljanje igre.

IGRE ZA RAZUMEVANJE POČUTJA OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI V RAZLIČNIH ŠOLSKIH SITUACIJAH

VAJA: Telefon

V skupini je 5-6 oseb. Obrnjeni so s hrbtom drug proti drugemu. Zadnji v vrsti, prebere odlomek iz poznane filma, pravljice. Ko prebere, osebo pred njim potrepnja po rami, ta se obrne in s pantomimo ji prikaže prebrani odlomek. Nič ne govori. Ko konča, se oseba, ki je opazovala, obrne naprej, potrepnja po rami soseda pred njim in mu zopet prikaže odlomek s pantomimo. Tako se nadaljuje do prvega v vrsti. Ko si ta ogleda pantomimo pove naslov pravljice ali filma.

Cilj: spoznati svoje občutke ob neznanju, trema, strah, zmedenost.

VAJA: Ustvarjalna igra:

Pesem: ustvarjalni gib – bans

Eden v skupini dobi besedilo pesmi, naredi na to besedilo bans-gibe (3 minute časa), ga pokaže svoji skupini, in jih poskuša naučiti (4 minute). Za predstavitev ima vsaka skupina na voljo 1 min.

Eden od udeležencev je slep, drugi slabo sliši, omejeno gibanje rok in nog.

1. bans: V DEŽELI DEBELIH JABOLK

V deželi debelih jabolk

živijo debeli črvi

in pikasti škorci debeli

jih jejo v zabeli.

Tam so vsi vici mastni

in vsi gostje so častni

in če katera laž ni debela

se ne bi natisniti smela.

V deželi debelih jabolk
je luna zmerom okrogla
in kadar shujša zalita gospa,
ji rečejo: le kako si to mogla?

Cilj: spoznati hitrost lastnega učenja in pomnjenja ob dodatnih mehanskih poškodbah

VAJA:

PRAVOPISNNA PRAVILA

- o Izberite si temo.
- o Pišite od desne proti levi.
- o Če se beseda konča na črko a, pomeni, da se bo naslednja beseda začela z veliko začetnico, z veliko začetnico se prav tako začne vsaka druga beseda.
- o Če ima beseda črko „e“, ob koncu besede zapišete klicaj.
- o Upoštevajte ločila: piko pri vprašalnih povedih, klicaj pri pripovednih povedih in vprašaj pri vzkličnih povedih.

Cilj: Upoštevati vsa navedena pravopisna pravila

VIRI:

<http://www.iri-lj.si/index.php/zanimivo/novice/132-empatija-lastnost-dobrega-vodje>- 25.7.2016

http://www.pomurec.com/vsebina/13180/Bodimo_empaticni__da_si_bomo_custveno_blizje- 25.7.2016

Clemmer J. *Učinkoviti vodja: Brezčasna načela osebnega, poklicnega in družinskega uspeha, 1.izdaja. Ljubljana: Založba Tuma. Ljubljana. 2008.*

Juhant M. *Punce, glavo gor. 1.izdaja.1.natis. Mavčiče: Čmrlj, komuniciranje in ustvarjalnost. 2015.*

Žorž, B. *Razvajenost-rak sodobne družbe. Mohorjeva družba Celje. Za založbo Jože Planinšek. Celje. 2002.*

Dostopna na: <http://familylab.si/empatija-jesper-juul/>- 25.6.2016

Klopčič, K. Dostopna na: www.srcljubljana.com/blog-srcl/109-kaj-je-empatija - 25.7.2016

Dostopna na: <https://www.dreamstime.com/illustration/empathy.html>- 25.7.2016